

Erdélyi Híradó

Szombaton, November 6-dikán ($\frac{11}{6}$) 1830

Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Svédország—Austria—Hirdetés.
Nemzeti Társalkodó 45-dik Szám.

NAGYBRITANNIA

A' Spectator úgy hozza-fel mint a' történetnek emlékeztetre méltó játékát, hogy a' Calcuttában kijött India-Gazette, mártz. 5-dikáról e' foljó esztendőben, az ángl. Király' halálát, és Frantziaországban kiüthött revolútiót, mint repülő híreket, jelenti.

Az ideigvaló országglószék Brüsszelben Nypels Obestert Brigádos Generáltá és, továbbbi rendelésig, Fővezérnek is tette, a' belga katonaságon: e' mellett, feltartotta magának, hogy Van Halen Commandansnak, ki, minthogy Hollandus, letette vezérletét, megismerésének megkülönböztetett bizonyosságát szöszatolja. — A' legújabb levelek Belgiumból azt állítják, hogy nagy része a' nemzetnek Oránje Printzet választaná maga' Királyának, és hogy barátság- 's kereskedési kötést alkudozna Hollandiával. Igy már, meg lennének nyugtatva a' külső Statusok; és Oránje Printz lemondva a' hollandi koronaörökségről Fridrik Printz' kedvéért, mindenik Statusnak hasznos volna. — Ezt a' plánumot mind szeretnék Anglia és Burkusország; de Potter Úr és felekezete azt mondják: quid non futurum sit si crearent liberos! Frantziaország is csak tűrné ezt még-most. Egy konstitúziós Monárchia, úgymond a' Courier, jobb volna ennek a' nyughatatlan belga népnek 's az ő' szomszédjai-

nak; 's az Oránje Printz nagyon is szereti a' Belgákat. Ez mind igaz lehet: de hiszen, eddig is konstitúziós Monárchia volt ott; 's mi leve következése? —

Otsmányul festi-le az ánglus Courier, egy brüsseli magánosnak nevezett' leveléből, oct. 4-dikéről, Brüsszel' akkori állapotját; melyről azolta semmi szó nints a' Journálokban; a' Courier des Pays-Bas Journált pedig a' legnagyobb méregtel ürítöztette hazugságaiért 's szédítgetéséért, melyről mások nem szöszolnak.

London, oct. 12. — Nints két hete; hogy az Ovid' chimeráira tzeloztunk; alig van esztendeje, hogy a' mit a' legvigyázóbb emberek úgy tekintettek mint képtelenséget — Irládnak törvényszerzési és kormányozási elválását Nagybritanniától — tsakugyan megvalóságosulónak láttzik most. Készítik ára az elméket; és a' mi, még tsudállatosabb, a' Kabinét maga, felsőbb okoknál-fogva, melyek az ország' belső tsendességét illetik, ezt az elválást, nem nézi irigy szemmel, a' mit várni lehetett volna: mert ismét hartz után okos az Ánglus, mint volt az emancipatioval. A' társasági állapot' egybekötő eszközei Irládnban, oly' különbözök, és az elébbi hódítóktól, annyira nem ügyelve a' jövődökre állítottak-fel, hogy egyszer-valamikor egy retten-

tő fellobbanás, el nem maradhatott volna; ha egy olyan veszéjnek, midőn már Irland igazi munkás választó-tehetséget nyert, és magát felszabadította, ellene nem dolgoztak volna, mely Angliát magát szükség-képpen megrázta volna. A felfordulás Frantziaországban, és az éppen úgy emlékezetes mint tanúságos történetek Belgaországban, nagyon segítették az Irlandusok' magokhoz-bizását elő, 's tüntették országlószékünknek a' dolgok' valódi állapotját világosabban szemébe. Irland' földbirtoka' nagyobb részének törvényes titulussa, bitangláson fekszik. Egy, a' Státussal szorossan egybe-kötött Egyház, nem protestáns, sem katholika, uralkodva, és megmérhetetlen föld tulajdon birtokában, 's Irlandnak idegen — egy távolvaló felsőbb és alsóbb Nemesesség, melynek nagy birtokok' meg szerzését a' nemzet nem felelji; — egy szembe-tűnő különválása a' földmivelőnek a' földtulajdonostól, kiknek elementuma hiedelmetlenség és egymás-elleni visszásság, 's végre, rendkívül nagy behatása az ánglus haszonérdeklésnek Irland' minden belső ügyebajaira, — ezek ezen ország' nyugtalan állapotjának rajzai; mely országot sem a' 30 esztendő-ólta álló, ánglus részről származott Unio, sem az Irlandtól nyert emancipatio engesztelhettemeg. A' belső sebek csak egy saját írlandi törvényszerzés' rendszabásai által gyógyíthatnak — meg olyan törvényszerzés által, mely nem állana többé, mint azelőtt, külön pártból és különböző hitfeszegetésből, kik állásokat, csak választóknak köszönték, kiknek hazájok' újjá-születése állandó boldogságra, szíveken fekszik. Minthogy már ez a' kormányozási elválás, valamint az emancipatio, reménylhetőleg, békességes úton fog megélni; tehát, nem lehet politikai elszakadásról gondolkozni.

Botsátott is már ki O'Connel egy Je-

lentést hazafijaihoz, és vakmerőn készíti azokat és titkolódzás nélkül ezen történetre: "Ti, még megmaradtok az Unionisták közül" kiált-fel hozzájuk, "ti, még „élő Gyalázatosok, kik hazátokat egy idegen Uraságnak el- és által-adtátok — álljatok elő! Munkások még némelyek közöttetek és tele követelésekkel. Felszólítom ellenetek hazátoknak egész szívbeli gyűlölségét. Védelmezzétek magatokat és mutassatok valami hasznót, előmenetelt, mellyet az a' tartomány, a' mellyet ti elárultatok, az Unióból húzott volna. — A' természet, a' természetnek Teremtője adott Irlandnak egy nemzet' minden óriási characterét — igen hatalmas és igen jó az ahhoz, hogy még-is tóldalék (tartomány' provintzia) maradua — nemzet volt az, és Isten kegyelméből, ugyanaz fog az lenni."

Az ő' előljáró panassza, az, hogy Irland rosszul és nem lakosainak száma szerént volt képviseletben, hogy az, egy, 170 millió font sterlingből álló adóssághoz kéntelen emelni egy ángl. politika miatt, mellyet ő nem hagyott-helybe; és hogy a' nagyobb Tisztségek' több része Irlandban, Anglusokkal és Shottusokkal vannak megrakva. — Ezek a' panaszok, a' Belgákéihoz, az eddig volt hollandus Dynastia ellen, egészen hasonlók, 's utóbb is egy törvényszerzői elválás' következtetéseit húzzák magok után. Van o-kunk annak hitelére, hogy mi, egy igen fontos parlament-ülést fogunk megérni a' következő első esztendőben. — Lám megmondottuk a' muszka-török-háború' végbeszakadásakor, hogy — még most kezdődik a' Híradó legfontosabb lenni.

FRANTZIAORSZÁG

A' Courrier Français jelenti Algierből sept. 27-dikéről: "1000 fegyveres Arab-sunk van, kik az elő-állásokon tesznek szolgálatot és szünetlen csak ellenségein-

el kívánnának tsatázni. Ha akarnók 50, - 100-et is állíthatnánk-fel, 's velek az egész Afrikát bebarangolhatnók. Minden ad (nemzettség-törzsök) küldi-be Fő-enerálunknak, az ő alá-vettetését. Gondoskodnak vásár-piatainkról. Egy ökör, él 20 frankon, egy örü=50 sous. Clauzel Gen. azt javallotta a' Hadminister-ek, hogy 12 ezer embert küldjünk haza; kikre neki semmi szüksége. Egészen másképp' vagyunk most organizálva, mint csak most 25-öd-napja voltunk is. — A' ő-Generál nagy megtelepesítés-planon dolgozik most. Beszéli, hogy egy kompániának adnának földeket, mely 100 milliót akar össze-tenni. Húsz ezer föld-nivelő, kik esztendőnként Svájtzból, Bábénból, Würtembergből, a' Rajna' melékéről és Hollandból kivándorolnának, inkább mennének ide mint-sem Amériába. Itten, mihelyt megérkeznek, nyomon földbirtokosok lesznek; és csak 4 esztendő után fizetnének. Amériában, rendszerént 3 esztendeig, másoknak dolgoznak, és még akkor lesznek osztán szabadok. Termékenyebb a' föld Algierban mint Amériában. Még jobb pedig az, Bona-ban és Oránban. Pamut, indigo, tűzör és még a' káfé is megterem itt. A' tender igen derekason terem. Az égtáj, borró ugyan, de egészséges.

A' touloni Aviso ellenben, mégpedig oct. 6-dikán Algierből elindult emberek zava után, oly' rettentő képpel adae-elő az algieri frantzia Hadsereg' állapotját, hogy, vagy ennek, vagy az elébbi tudósításnak, hazugságnak kellene lenni. Hogy sok Tiszt, elbotsáttatását kéri, csak azért, hogy Frantziaországban lehessen: hogy Clauzel Gen. maga is beteg volna, és hogy mindent el fogna követni, hogy az egész hadsereget hivatnák vissza; a' minnek egy nagy adó-fizettetés, és minden hadi állások' és intézetek' elpusztítta-

tása lenne előjárója. — A' bölts Olvasó maga kitalálhattja, melyik eggyez inkább meg a' józan-okossággal; tudván azt is, hogy Frantziaország nehezen szorúlna-meg itthon katona' dolgából.

Minckutánna a' Népkövetek' Kamarája, oct. 4-dikei Végzése szerint, oct. 9-dikén az utolsó nyilvános ülését tartotta, és üléseit nov. 10-dikéig halasztotta, összementek még a' Követek az ő' hivatalaik-ba oct. 10-dikén, hogy a' júl. ditsőséges napjai' áldozattjait illető törvény' utolsó megrostálására a' kiszabott nemzeti-jutalmak eránt, és a' nemzeti-gárdát érdeklő törvény' megvisszafizetésére Biztosokat rendeljenek-ki.

* Orleans Hertzeg (most 20 esztendős) a' kinek különben jussa van mint az országoló familia' tagjának, a' Pairkamarában ülni, kivonta magát a' szózatolás alól, mind-addig, míg a' Pairkamarában szózatolhatók' élet-idejét el nem éri. Ezt némelyek oda magyarázzák, hogy a' Koronaprimtz az Exministerek' pérében ne legyen kéntelen szózatolni. — Tacendo, manet Philosophus.

Toulonból jelentik oct. 5-dikéről, hogy 3500 embert vissza akarnának hozni Algierből: nehéz, úgymond, annyi népet ott tartani; de, különben sints annyira szükség, és 12 -- 15 ezerre akarják, legfellebbe, a' frantzia katonaságot megkevesíteni. — Atalante fregatte és Echo's Orythie Korvettek a' Tajoba szandékoznak menni, elégtétel-kérés-végett egynehány frantzia-nak megsértetéseért, Lissabonban. — Mimeril Inszenőr Úr, Luxor könnyű-hajóval, Egyiptomba vitorlázik, azon 2 toronyozó (obeliscus) elhozásáért, a' melylyek "Kleopatra' Tője" nevezet alatt esmeretesek. — A' Journálok azt beszélték hogy Bourmont Gróf Angliába, 's ott, X-dik Lajoshoz is ment volna: de ennek a' hírnek ellene mond a' Quotidienne.

Oct. 15. — Az 5 pC = 95.80 fr. a 3 pC. = 64.70. Az adósságlevelek' emelkedését annak tulajdonították a' párisi Journalok, hogy nagy számu nemzeti-Gardisták egy Kérőírást írtak-alá, melyben azt kérik, hogy a' halálos büntetés' eltörléséről politikai bűnhődések miatt, tennének-le; és a' Ministerek helybe-hagyták ezt a' kívánságot. — Ez a' tárgy általjában nagy indulatoskodást szerzett Párisban, és a' Journalok fenyegető beszédekét hordanak-fel e' felett. A' Journal du Commerce-ben pl. e' van: "Ki kell mondanunk egy valóságot, mellyet mindenki, a' ki egynehány nap-olta az elmék' hajlandóságát szemléli, meg fog bizonyítani. A' Kamara által tett lépésnek, (a' Királyhoz készített adresse), keserű következhéselei lehetnek. Kötelességjiek a' Ministereknek, annak eleit-venni, midőn ők a' Királynak, a' köz-tsendesség' nevében, az ő' saját méltósága' nevében is azt tanátsolják, — az oct. 8-dikai adresset úgy nézzék, mint meg nem esett. — A' Patriot ezt mondja: "A' köz-tsendesség, a' Státus' boldogsága, a' Pairek' szeméjjes bátorságjok, kivált pedig a' Királyé, az e' lébbi Ministerek' dolga miatt, a' legfelső grádusban veszedelmes, és a' Népkövek' Kamarája, nem követhetett volna idétlenebb dolgot el. Hadd motskoljanak minket álomlátóknak, ha tettik, semmitse felelünk rá; de a' mi' meggyőződésünk méjj fundamentomon fekszik. Ha a' törvényt ama' nagy gonosz-tettek' kedvéért enyhítik; úgy, se a' 100,000-ből álló várved, sem az elő-rendszabás, a' melyhez nyúltak, hogy azokat megmentsék, hárinthatják-el a' szerentséltenséget, mellyet mielőre látni' s'előre mondani merjük.

A' Quotidienne szerént, X-dik Károly, oct. végén az Edinburghi Kastéljba fog költözni, mellyet a' Király az ő' rendelésére hagyott. — Rigny Adm., a' Levan-

tebeli tengeri-erő' vezére, egy telegraphi tudósítás szerént, Párisba hivatlatott.

Oct. 10-kén éjjel 1 és 2 óra között, megtámodta 20- -25 fegyveres ember, Rambouillet-hez közel a' postatáskát 's egy erdőbe vezette, a' hol az utazókat kifosztották 's a' hivatali írásokat eltepték és elhanyták. Ugy gondolják, hogy az úti tolvajoknak, nem a' levélposta, hanem, a' postaszeker volt szándékjokban, mely szépen elment a' maga' úttján az alatt, míg amazt a' bokrok között kirabolták. Azt mondták, hogy ők a' kormányszék' pénzt akarták elvenni. Egy utazónak, kérésére, vissza-adták az ő' drága 'seboráját.

A' Revolution (nevű Journ.), egy tzikkejében, javallatot teszen candidatussairól, a' beállandó választásra. Az öregek' uralkodásának (gerontocratia) el kell nyomtatnia a' foglalatosságok' kormánnyaitól, ifjú emberek kellene, de, ifjú vélekedésű Ifjak. A' Revolution' candidatussai, 5 nagy kategóriára vannak osztva: 1) A' restauratio által számkivettettek, azaz, mindazok, a' kik, vagy a' Kamarában, vagy azon kívül, a' Legitimusok' gyűlölségekkel megtsizteltek, vagy mindég azon törekedtek, hogy azt megérdemeljék; azok, kik Manuellel szözatoltak, és Lafayettel össze-esküttek. örömmel szeretne tehát ő egy Boyer d' Argenson-t, egy Chauvelin-t, egy Beausejour-t, egy Tarayre-t, egy Pradt-ot, egy Cormenin-t, 's ezek mellett, egy Lecomte de Juigny-t, egy Hubert-et (az Ami du peuple' Elöl-ülőjét), egy Chevalier-t és más 20-akat látni, kik az ő' próbájokat a' Carbonari-Loge-ban tették-meg. — 2) A' Köztársasági gyűlések' e' lébbi tagjai és az első revolutio' minden emberei, kik az ő' ügyességeiket, pólgártársainak háladatosságaival mutattak-ki, mint Barrer, Jean de Bry, Merlin de Douai 'sat. — 3) Az If-

ak: de itt, nagyon vigyázni kell; mert azt mondók, hogy — ifjú képzelettel, ifjú Patrioták, de, nem ifjú liberalisok.

A' National ezt beszéli: "A' terceirai Izzagatóság 1,000,000 költsön-vett font sterlingről, kötött már a' Maberly és Komp. Házzal, Londonban. A' Regenség, idő-haladék nélkül próbát fog tenni Portugall ellen, az Usurpator' elűzésére és a' Dona Mária' fejedelmiséke és a' Charta' uralkodása' újj helyre-állítására. Minden kivándorlott Portugallus megegyezik ezen 3 tzikkeiben, és segíteni fogja a' próbátételt.

* Az előbbi országlozók alatt megvöltültva Napoleonnak a' látjáték-helyre vittele. Már most, 2 hónap-olta, a' Cirque Olympique-ben, nagy gyülekezet között, az 1810-ben legelőször mutatott "Altamenetel a' St. Bernardon", melyben Buonaparte, mint I-ső Konzul jelen-meg, ismét jätzodják. A' Boulevard-theatre, egy más darabban, Napoleont mint Tsászárt; és a' Theatre des Nouveautés a' kis Buonapartet, mint briennei Herceget — Konzul-fel a' deszkákra. Az utolsóban egy ifjú játékos leány a' képviselő.

A' Moniteur oct. 11-edikén ezt írja: "Clauzel Gen. jelenti Algierből sept. 26-dikáról; egy, Marseilleből Párisba érkezett telegraphi hivatali tudósításból, hogy szakadatlanul és nagyon megelepszik saját szerkezetéseivel az Arabsokra-nézve, hogy a' rend és bízodalom mindenfelé vissza-állanak, hogy a' vásárokon minden elég van; és az élelembeli öltődik apránként. A' Mörök, kik elfutottak volt, jövögetnek vissza Algierba.

Minekeltötte a' Köz-tanítás' Ministere, Guizot Úr egy újj törvényjavallatot Tzikkejenként felolvasott volna a' Király' jussa és szeméjje ellenvaló véttségről, azt mondja, hogy a' mártz. 25-dikei törvény 2-dik tzikkeje, 1822, sok részben eltöröltetett az 1830-dikai Charta által. A' Ki-

rály' örökségül nyert jussának, és azoknak, mellyeknek ereje által ő a' Chártát adta, megtámodásának tilalma, a' dolgoknak olyan rendei' védelmét tárgyazta, mely többé nintsen, egy olyan követelést, mellyet a' frantzia nemzet soha nem esmert-meg. A' Frantziák' Királya nem uralkodik a' születés' jussa által. Altadja ugyan a' koronát az ő Következőinek, de ditsőségének tartja felszóval megismérni, hogy ő azt a' frantzia nemzetnek köszöni. Nem ő adta a' Chártát nekünk, hanem mi, Nek i. Egymást leköttő Eggyesség az, Frantziaország és öközötte; van szerentsém Tinéktek, a' Király' parantsolatjára, az itt következő törvényjavallatot, mely nektek, reménységünk szerent, tettzeni fog, előtökbe terjeszteni: "I. Tz. Mindennemü megtámodás, mellyet valaki az 1819-dik esztendei május' 17-dikei törvény' első Tzikkejében felhozott egyik eszközök által, a' királyi méltóság ellen, a' királyszeiki következés, azon jussok ellen, mellyeket a' Király a' frantzia nemzet' aug. 7-dikei kinyilatkoztatásában, 1830, kimondott kívánságának, valamint ugyanazon esztendő' aug. 9-dikei ülésében ő-általa elfogadott és esküvel megpétsételt országlozmód-eredetirásának köszön, továbbá, az ő' konstitúziós hatalma, szeméjje' megsérthetetlen-sége, valamint a' Kamarák' jussai és tekinete ellen, vétene, — 5 hónapi fogságtól- és 500 frank bírságtól fogva, 5 esztendei fogságig és 6000 frankig terjedhető bírságig fog büntettetni. — 2. Tz. A' mártz. 25-kei törvény 2-dik Tzikkeje 1822, eltöröltetett, s marad eltöröltetettnek.

BELGAORSZAG

A' Gazette de France oct. 9-dikéig szöll a' brüsseli tudósításokról, a' többek közt, a' Merode Gróf és Van de Weyer Úr hirdetményét polgártársaihoz, adja-ki 7-dikéről: "Oranje Printz Ö-kir. Magas-

sága, egy ide küldött ember által, hoz-
zánk fojhamodik, azt tudakozni, hogyan-
miként áll itten a' vélekedés, mitsoda esz-
közők lehetnének alkalmasok az Ő-kir.
Magassága' haszonérdekléseit a' belga nem-
zetével megegyeztetni. — Mi, ennek a'
szeméjnek azt feleltük, hogy mi, nem va-
gyunk azon állapotban, hogy a' Printzel
Belgaország' jövendő állapotjáról alkudoz-
hassunk; hogy ez a' jus tsak a' nemzeti-
Congrest illeti, mely egyedül határozhat-
ja-meg a' haza' jövendőjét, és mi, a' nép'
különös parantsolatja nélkül, nem mehe-
tünk Antwerpenbe, mint a' Printz kíván-
ja. — Azt is megizentük, hogy minden í-
ráások, mellyek a' Királytól származhat-
nának, semmire-kellőknek tekintetnek,
sőt még a' mi jót Ő-kir. Magassága sze-
rezhetne is, végre-hajtás nélkül marad-
nának, ha abban a' Király' kezét meg-
pillantanak. — Minden tettünknek teljes
és egész nyilvánosságával tartozunk mi pól-
gártársainknak.

A' Galignani's Messengerben van egy
magános levél, mely így szóll: "Nyilván-
tanátskoznak itt a' városban egy planum-
ról, mely szerént Hollandot bataviai Köz-
társasággá kellene tenni, mint volt min-
dég az ő' legbóldogabb és legditsősége-
sebb, leghatalmasabb hosszas idejében,
míg az Anglus el nem nyomta, mihelyt
Belgaország magát függetlenné teszi. Ez
a' planum, mellyet sok hollandus familia
régen kíván, a' régi törvényes rangjára
állítaná vissza a' belga Királyt, mint Stad-
houdert, a' mi 1814-dikig volt.

* A' brüsseli Journalok közül egyben,
van egy magános levél oct. 8-dikáról, mely
így szóll: "Különös formát ad Antwer-
pennek, hogy most tömve van Statusem-
berekkel és fő-Tisztekkel, kik lesütött fő-
vel kérdezik egymástól, mi fog ő-ből-
lők lenni. A' két Printz a' palotában van.
Sok státustanátsos, mint eltévedt embe-

rek, ügyelegnek az úttzakon. A' Tisz-
annyi, hogy egész regementet lehetne be-
lőllők állítani. A' granatosok' vesztesége'
titkolása-végett, kipótolták azt a' legszebb
emberekkel, más regementekből. Szün-
telen kerülget az ör-katonaság az úttzán.

Más brüsseli Journalokban, oct. 10-
dikéről, e' van: "Foljvást jönnek ide szá-
mos belga katonák, a' szabadság' zászló-
ja-alá. Az első gyalog osztájnak egész tsa-
patja, fegyverestől, zajdástól érkezett ide.
Nem akarnak ők pólgártársai ellen hada-
kozni; de még el is küldötték azokat Ant-
werpenből, félvén, hogy a' 3-szinü zász-
lót felütik. A' 8-dik húsár reg., mely oly'
sok ideig fekütt Gentben mint várvéd,
ebben az órában, a' keletflandria' legkül-
ső határán van, 's a' Tisztek kimondot-
ták, hogy hazájok' fiai ellen nem húznak
kardot, de azért szintúgy megtartják es-
küjüket a' külső ellenség ellen.

A' Courrier des Pays-Bas, oct. 10-di-
kén, ezt mondja: "Egy valaki ezen nyo-
mon érkezik Antwerpenből, és azt erős-
síti, hogy ott, igazában kiütött a' zene-
bona. A' belga katonáknak hajóra-szál-
littatások Hollandiába, volna oka ezeknek
a' mozgásoknak, 's okozott volna tsatát
a' két nemzet' katonái között. Azt is hoz-
zá teszi, hogy Oranje Printz megsebes-
sedett, 's egy főtiszt elesett volna. — Mi-
tsoda nyilvánossággal beszéli ez azt, a' mi
2 nappal utóbb bebizonyosodott — ha ez
is nem hazud — hogy mindez, költemény
és ortzátlan hazugság.

Sok vittatás és vetekedés után, az i-
deigvaló országlószék abban állapodott-
meg, hogy Országgyűlést hirdet Belga-
ország' részére, újj választás által, Brüs-
selbe, és ott választanak újj Fejedelmet,
akarki legyen az, a' szózatok' többsége sze-
rént; és az Oranje Printznek is ezt izen-
ték, hogy ha a' Congress ötet választja,
jó; ha nem, az is jó. — Az alsó Rajna'

idékén, készülnek, eleséget szaporítanak
Laintzba és Luxemburgba 's a' burkus
árakba: de, még is átaljában hiszik, hogy
áború nem lessz; mert Burkusország is be-
ette a' belé-nemavatkozás' principiumát.

A' bredai Courant oct. 14-dikéről ezt
ozza-fel: "Az írott kinyilatkoztatások
között, mellyeket a' Generál - Státu-
soknak titkos ülésében, az alatt míg a'
Király által feltett kérdések felett sept.
27-, 28- és 29-dikén tanátskoztak, bead-
tak, legnevezetesebbnek tarthatni a' Lu-
sa c Ürét; az ékes beszéd' remeke az. —
Nem húzhatjuk-meg magunktól azt a' gyö-
nyörúséget, hogy ezt a' megkülönböz-
tetett Beszédet kiadjuk: — "Eleitől-fogva
bírtunk mi külföldön a' szíves bizodalom-
nak és hozzánk-hajlandóságnak kétség-
telen ditsósságával. Ezelőtt, Európa leg-
hatalmasabb nemzetei által szüntelen tisz-
teletben tartattunk mi, sokszor még bar-
rátságunkat is keresték, vagy rettegtek-
tőlünk. A' mi' 3-színű zászlónk sok i-
deig lobogott a' világ' minden tengere-
in, és az újj idő' legmegvilágosodottabb fér-
fijai megigazolták a' mi' jóra-törekedé-
seinket, ditsérték a' tökéletesség' magas
póltzát; melyre a' mi' köz-tanításunk e-
melkedett, 's az emberi-szeretetet, mely
a' mi' kegyes jóltévő intézeteinkben e-
lől-tündöklött. A' 3 esztendei rabszolgá-
ság Napoleon alatt, megfojtotta a' mi' e-
gyenlenségünket, a' mi' apró házi tzi-
vódásinkat, 's fel hagyta serkenni a' tu-
lajdoni néplelket. Egyszer, midőn a' mi'
függetlenségünk pitymallata az 1815-diki
novemberben hasadni kezdé, ketsegtet-
hettük magunkat, hogy még egyszer el-
foglaljuk ama' fő-rangot, Európa' tisz-
telését és ama' mindennel-köz tekintetet,
mely eránt minden nemzetnek betsület-
irigységbe kell esni. — Ha pedig most tud-
ni akarjátok, Hógmögönde Héren, mily-
lyen gráduisig értük mi ismét el ezt a'

ketsegtető nevet; tehát, útzátok által
csak Frantziaországot, Svájtzt, egész Né-
metországot, 's a' szomszéd-tartományo-
kat, keressétek-fel a' legelőkelőbb tár-
saságokat azon tartományokban, 's kérd-
jétek ott, minek tartanak azok minket:
úgy fogjátok találni, hogy mi—hála lé-
gyen a' tisztelt köz-Könyvszerzők' illen-
dőség-érezményének, hála a' hazug és ár-
ruló tudósításoknak, mellyeket szüntele-
nül ezen szép-mondás alatt: Audacter
calumniare, semper aliquid haeret, nyil-
ván kihirdettek; hála az oppositio' haszon-
érdeklésének 's azon módnak, a' mint
nállunk ezt a' szót értették — az egész
Európa' szemeiben, sőt az egész világ e-
lőtt tüzes vassal megbéjjegezve jellenek-
meg a' Belgák, mint gyűlöletesek, ma-
goknakvalók, izetlen kalmárok, bagjok
(obscurusok), a' közép-időszak' értelmei-
nek vitézei, és örült-vakbitűiek, kik tü-
redelmet prédikálnak, hogy mások eránt
elszenvedhetetlenek legyenek, és szoros
körlátközi kereskedő' értelmeiknek min-
dent feláldozzanak. — Köszönöm az Isten-
nek, hogy most valóban megigazoltat-
tunk, és hogy Európa, fogja tapasztalni;
miként emelik-fel ezek a' nemzet-tapo-
dók, az a' magánakvaló Hollánd, mely
a' déli tartományokat, saját és kirekesztő
haszonérdeklésében kiszopta, az ő' öröm-
kiáltásaikat az Örökkévalóhoz, hallván a'
tudósítást egy teljes, tökéletes és meg-
határozott elválásról.

* Potter és Rogier Urak egy hirdetményt
adván-ki, mely a' Merode Gróf' és Weyer
Ur' feleletjét a' Fridrik Printz' Követei-
nek, helybe-hagyván, ezt teszi utánna,
a' Courrier des Pays-Bas szerint: "Mi is
ugyanazt valljuk és hisszük, és ezen pil-
lantatban, semmi más politikai vélelmenyt
nem esmérünk-meg a' Belgium' függet-
lenségéhez-ragaszkodáson kívül. Nem so-
kára két fontos kérdés lessz a' nemzeti

Új gyűlés elébe téve: az országzás' formája, mely szerént ezután Belgiumot kell igazgatni, és az országzás' hatalma, melynek a' nép meghadja, amaz ország-lómódnak bátorságba-tételét. Az ország-gyűlése a' bírt-ok (jus) ezen kérdéseket eldönteni, és, tsak is az egyedül van meghatalmasítva azon kérdéseknek megállapításokra. Előre alá-vettjük mi magunkat a' nép' akaratjának, melynek életműszere (organuma) a' Gyűlés lesz. —

De Potter, Ch. Rogier.

* A' brüsseli tartomány ideigvaló Gouverneurje kihirdette, hogy kiki azon nyelven folytathatja dolgát, a' mely neki anyai, —frantzia vagy flammland nyelven.

A' Courrier des Pays-Bas, felszólítja a' brüsseli Dámákat, hogy a' város' védelméhez szükséges, mintegy 3000 'sákokat, vagy vászonból, vagy tsak közönséges 'sákokat 3 darabra vágva, esméretes és próbált hazaszereteljeknél-fogva készítsenek. Hossza legyen 27 hüvek, szélessége 8, egyik végét elhagyva.

SVÉDORSZAG

Stokholm, sept. 23. — Egy tegnap' itt megholt Nyerges, Fagerberg, sok más ajándékozásain kívül esmérősseinek, 150,000 Birodalmi bankóallért testált ad pi-os usus.

AUSTRIA

Béts, oct. 11. — Az elébbi szám alatt, Gen. Hadmarsal-Helytartó rangra emeltetett Emil, Hessen-Darmstadti Printz sok ditsősséget szerzett magának a' frantzia hadiszolgálatban, és sok alkalmatossággal magára vont a' Napoleon' figyelmét. Egy valódi nyereség tehát ő a' hadsereg-re és a' Státusra-nézve, mely egy olyan fegyverviselőtől derék szolgálatokat várhat, — a' nélkül hogy hazánkíjjait hátul tennők. — A' Kurír-tserélgetés Londonnal és Berlinoel, egynehány nap-olta, igen sűrű. — Az olaszországban és Tirol-

ban fekvő austriai regementek kiegészítéssekre, sok új katonákat útasították az ő katonatárokból oda.

HIRDETÉS 3-szor

Az Égéstől-Félőkhöz

Hogy az austriaiban fennálló Tűz-kárpótló Társaság' kórmánnya Bétsben, jóltévő rendeléseinel-fogva, ezen Esztendő' augustus hónapjának 17-dikén tűz által Kerlésen esett káromat, a' feljelentés után, érdemes Ágense Brandekker Ignátz Úr által Kološváratt megfizettette — nem tsak megesmérem, hanem, ezen Társaságnak nem tsak tsupa hangból álló jóta-állását, a' nem-Hivőknek bizonyítom, — a' Társaság' igasságához-bízóknak pedig jelentem. Kerlésről, Oct. 20-dikán, 1850.

Gr. Bethlen Lajos.

KÉRDEZŐSKÖDÉS

1) Hunyad Vgyében, Déva városa, mikor ki alatt épült, honnan kapta nevét? mivel az mind az Universumi Geographiajában olvashatni, mind Amerikában, mind Angliában nagyon Déva nevű Helység? Némellyek Dacopolisból mások Decidovából akarják e' nevet kifraggni. —

2) Ennek Vára mikor és ki által építettett: azt kik mely esztendőben, 's mi ellenségek ellen oltalmazták, 's mifele ellenség, mikor vette-meg.

3) Azt mitsoda nevezetes emberek, mely esztendőben lakták? abban kik mikor vóltanak fogva, vagy holtak-meg fogságokban ottan?

4) Vajon Hunyad Vgye. mindjárt elején az magyarok által lett elfogattatása után Erdélynek midőn a' Vgyek. felállítottak, mindjárt Hunyad Vármegyének hívatott-é? vagy tsak Hunyadi János idejétől fogva 's ha az időtől, annak előtte mitsoda neve lehetett ezen Vármegyének?

5) Hunyad Vgyének. eleitől-kezdve a' mostant időkig kik vóltak rendre Fő-Ispányai?

6) Mej esztendőkben kik által, 's mi által, mifele viszontagságokat szenvedett? ú.m. tűz-ellen-ség árvíz-pestis-sáskák, 's ehség által? Mert mind ezekről Ns. Megyénk Leveles Tárában, v. semmit-se, v. tsak némellyekről, és pedig tsak 1770. innét lehet keveset találni.